www.svoboda-news.com

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 267. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 15. листопада 1930. VOL. XXXVIII. No. 267. Jersey City, N. J., Saturday, November 15, 1930. THREE CENTS.

ВСІ — ДО МАНІФЕСТАЦІЙНИХ ПОХОДІВ.

В СЕНАТІ ПРИЙШЛО ДО ЗАМИРЕННЯ

ВАШИНҐТОН. — Республиканські й демократичні сенатські лідери заявили президентови Гуверови, що не будуть робити урядови ніяких перешкод та що предложений буджет перейде скоро й не буде потреби скликувати надзвичайну сесію конгресу. Не знати тільки, чи та заява відноситься рівнож і до урядових предложень у справі зарад безробіттю.

ВІЙСЬКОВИЙ РЕЖІМ У ГАВАНІ.

ГАВАНА. — В столиці Куби проголошено воєнний стан. Невдоволення проти уряду росте. Між поліцією й військом приходить до дуже частих сутичок. На разі не знати, з якими жертвами це все получене, бо заведено цензуру. Але одна відомість подає цілком певно, що за один день згинуло на вулицях міста 8 осіб, а між ними один американський студент. До шпиталів відвезено понад 50 ранених.

Поліція переводить арешти головно серед студентів і журналістів.

КАЖЕ, ЩО ПІДПИРАЄМО ТИРАНІЮ.

БОСТОН. — Сенатор Давид Волш виголосив перед „Інститют оф Корент Інтернешенел Проблемс оф ди Юнайтед Стейтс" промову, в якій скритикував остро політику американського уряду супроти острова Куби. Він каже, що Злучені Держави не дали населенню Куби перевести правильні вибори, бо попирають режім теперішнього президента Мачади. А той режім завів на Кубі страшне ґрефтярство, бо сам президент надуживає своєї влади для збогачення своєї особи. Дотого, говорив Волш, вашинґтонський уряд вислав до Куби амбасадора, котрий не має ніякого дипльоматичного досвіду.

ЩЕ НЕ МАЮТЬ ЯСНОЇ ДУМКИ.

ВАШИНҐТОН. — Комісія Викершема, яка радить над форсуванням законів, а тимсамим і над прогибіцією, перервала свої наради. Кажуть, що вона мабуть розібється, бо члени комісії не можуть прийти до якогось ясного заключення в справі прогибіції.

ПОЧТА ЛІТАКАМИ ЧЕРЕЗ ОКЕАН.

НЮ ЙОРК. — Дві великі компанії, які контролюють повітрову комунікацію в Злучених Державах і в Великій Британії, прийшли до порозуміння щодо встановлення повітрової комунікації через Атлянтійський океан, призначеної головно для перевозу почти, а рівнож і подорожних. Тими компаніями є Пан-Амерікен Ейрвейс та Імпіріял Ейрвейс.

ЗМЕНШУЮТЬ ПРОДУКЦІЮ МІДИ.

НЮ ЙОРК. — В 1929. р. фунт міди коштував 24 центи, а в 1930 році спав на 9½ центів. Це заставило „Капер Інститют" до скликання конференції продуцентів міди, наслідком якої зменшено продукцію міди місячно на 20,000 тон і в той спосіб припинено дальший спад цін.

3,500,000 БЕЗРОБІТНИХ.

ВАШИНҐТОН. — Департамент Праці нараховує тепер 3,500,000 безробітних. Він каже, що безробіття не могло тепер зменшитися, бо скінчилися пільні роботи, а рівнож роботи в кенових фабриках, а тимсамим багато нових людей осталося без праці.

КУРТІС ВІРИТЬ У РЕПУБЛИКАНСЬКУ ПОБІДУ.

ГЕРИСБУРҐ. — Заступник президента Куртіс заповідає републиканську побіду при наступних виборах президента держави. Він каже, що до того часу бизнес поправиться та настануть ліпші часи і ніхто не винуватиме Гувера за те, що в цілім світі панує економічна депресія, від якої не можливо було виратувати Америку.

АМЕРИКА НАЗУСТРІЧ КИТАЄВИ.

ВАШИНҐТОН. — Департамент стейту предложив китайському амбасадорови пропозицію, якою Злучені Держави годяться зректися добровільно деяких екстериторіяльних прав щодо судівництва й віддати їх китайським властям.

ПРОТЕСТАНСЬКА ЧИ КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА.

НЮ ЙОРК. — Заява епископального епископа Менінґа, що епископальна церква є в своїх основних засадах католицькою, викликала ріжні коментарі. Одні осуджують ту заяву, а інші попирають. Пастор д-р Стетсон каже, що епископ Менінґ має рацію. Епископальна церква є в засаді католицькою, тільки не узнає папської тиранії й тим вона є зближена до протестантизму. Епископальна церква, каже д-р Стетсон, є мостом між католицькою і протестантськими церквами. І в тім лежить велике значіння епископальної церкви.

І ЦЕ ВСЕ НА ОЧАХ ЕВРОПИ!

(З листів очевидця).

Львів, 24. X. 1930.

ВІД ПОЯСА ДО КОЛІН НЕМА НІ КЛАПТИКА ШКІРИ, ТІЛЬКИ МЯСО Й КРОВ ЗАСОХЛА! — ПОЛЬСЬКІ ВЛАСТИ НЕ ДОЗВОЛЯЮТЬ ЛІКУВАТИ СКАТОВАНИХ. — ТІЛО ВІДПАДАЄ ВІД КОСТЕЙ В НАСЛІДОК ПОБИТТЯ КИДАЄТЬСЯ ГАНҐРИНА.

Страшні часи переживаємо. Ті знущання, катування і нищення майна прямо добивають наш народ, який стільки страхіть пережив у часі всесвітної війни, коли наша територія була побоєвищем міліонових армій. Одначе теперішних жахливих страхіть навіть не можна порівнати до страхіть війни. Вони без порівнання гірші. В часі війни боролися проти себе зоружені противники. А тут увесь від стіп до зубів зоружений польський мілітаризм, вся польська поліція кинулися на бідний безборонний український нарід і живцем його мордують, безпощадно нищать без стриму, без милосердя. Десь в кождій людині на світі є якась доза гуманности, шляхотности. Тут нема. Сотки тисячі роззвірених польських жовнірів і польських поліцаїв управляє свій садистичний спорт, упивається зойками катованих жертв і заспокоює свої звірячі інстинкти видом їхньої невинної крови. До чого доходить — досить сказати,

що епископ Григорій Хомишин на вид смертельно катованих жертв попав у розстрій нервовий і занедужав тяжко.

Митрополит Шептицький казав при Народній Лічниці уладити в приватних домах (в забудованнях св. Юра) приміщення для найтяжче побитих (в третьому степені побиття!).

Годі дивитися на ті скатовані жертви. Не можна повірити, що в двацятому століттю можливе щось подібного! Уявіть собі, що від пояса по коліна нема вже ні клаптика шкіри, а тільки мясо і кров засохла. Уявіть собі, що як катували вже не буками, а прямо ціпами, то білля повбивано глибоко в тіло, тепер рани ятряться — треба виривати з тіла ті кавалки білля. Треба оперувати мучеників, бо кидається ганґрина. Та щасливими в тому страшному нещастю можуть вважатися ті, що мали змогу дістатися до Львова, бо на село не допускає поліція ніякої санітарної допомоги і українських лікарів та медиків арештує, а ліки конфіскує! Нині привезено знов 20 фір нещасних жертв „пацифікації". До цивільного шпиталю не хотять їх приймати, бо — кажуть — це наслідки військових побоїв, отже побиті до цивільного шпиталю не належать... Їх треба буде знов примістити десь в святоюрських забудованнях митр. Шептицького.

Від коли канадійський кореспондент (др. Дей) появився на нашій нещасній „спацифікованій" области, від тоді поліциї женуть людей, щоби відбудовували понищені читальні, кооперативи і інші товариства, бо сподіваються, що ще хтось може приїхати зза кордону і це було для польської влади неприємно. — Та чи не найдеться в культурному світі хтось, що запротестував би проти таких звірств? — Таж свого часу культурний світ припинив невільництво, а сучасне положення Українців в Польщі багато тяжче!...

(„Час", Чернівці).

ЛЯХИ ПОАРЕШТУВАЛИ МАЙЖЕ ВСІХ УКРАЇНСЬКИХ ДІЯЧІВ

АРЕШТУЮТЬ БЕЗ НАЙМЕНШОЇ ПРИЧИНИ, ВИГАДУЮЧИ РІЖНІ „ПРОВИНИ" ПРОТИ ПОЛЬЩІ.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Арештованого гетьмана УНДО, д-ра Д. Левицького, та секретаря, д-ра Л. Макарушку, тримають далі в арештах, не роблячи їм жадного формального обвинувачення. Таксамо тримають у вязниці адвоката з Радехова, д-ра Селезінку, та його дружину. Поліція виставила проти них обвинувачення в шпіонажі. Шпіонажу поліція вбачає в тому, що нібито адвокат Селезінка розпитував селян у своїй канцелярії про знущання Ляхів у селах.

Золочівський, а потім тернопільський суд не знайшов законних причин до арешту д-ра Селезінки і його дружини та, не зважаючи на це, їх запроторено до вязниці. Подібне діється з усіми арештованими Українцями, яких тримають у вязницях, а в той час жандарми, поліція та ріжні провокатори стараються знайти „вину" арештованих.

Львівська поліція перевела ревізію в приватному помешканню головного редактора „Діла", Василя Мудрого, й, хоч не знайшла нічого протизаконного, арештувала його. Потім перевела ревізії в кімнатах редакції „Діла" й позаречитувала деякі столи та шафи членів редакції й В. Мудрого. Переведено ревізію в помешканню адвоката д-ра О. Маритчака й арештовано його без подання причин. Ревізія жадних вислідів, бажаних для поліції, не дала.

Дотепер Ляхи арештували 21 бувших українських послів до сойму та трох українських сенаторів. На волі перебуває ще 11 послів і сенаторів, бувших членів українського парляментарного клюбу. Та й то двох з них уже були арештовані й випущені на волю.

Нищачи українські культурні та просвітні інституції, ляцька поліція всеж добралася до книгарень. Тепер вона запечатала книгарню „Рідної Школи", яка містилася в „Народній Гостинниці" у Львові. Запечатано книгарню після того, як поліція перевела ревізію в одного селянина, який щойно вийшов з книгарні з пакуночком книжок.

Взагалі поліція й жандармерія далі ведуть систематичний тихий розгром усіх українських національних інституцій та організацій і арештують пляново всіх українських діячів в центрах і на провінції. Усе населення українських земель під Польщею почувається ніби в країні щойно завойованій варварами.

АРЕШТУВАННЯ ПОСЛІВ-НІМЦІВ.

ВАРШАВА (Польща). — Передвиборча підготовка уряду триває далі. Поліція та жандармерія переводять ревізії в помешканнях ріжних осіб, в інституціях та в редакціях ґазет й арештують ріжні особи. Німця Ґрабе, бувшого посла до сойму з Познанщини, засуджено на шість місяців вязниці „за зраду держави".

Ґрабе був на чолі німецької виборчої лісти в бромберській окрузі, а засуд до вязниці позбавив його права кандидувати до сойму. Крім Ґрубе арештовано ще кількох бувших послів познанських Німців та взагалі визначних німецьких діячів.

Посла Ґрабе обвинувачувала поліція в звязках з німецькою військовою організацією, яка стоїть за визволення німецьких земель зпід Польщі та за новий розділ Польщі. Такий порівнюючий легкий присуд „за зраду держави" пояснюють тим, що поліція не могла судови доказати слушність свого обвинувачення.

РЕВІЗІЯ ВЕРСАЛЬСЬКОГО МИРА.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — На засіданнях комісії Ліґи Націй по обеззброєнню держав усе більше виясняється, що на шляху до загального обеззброєння мусить бути розвязане питання ревізії Версальського мира. Французька делеґація думає сама нарешті поставити вияснення справи ревізії Версальського мира в засіданнях комісій, замісць того, щоб лише обмежуватися декляративними заявами Мусолінія, з кругів німецьких політиків і меньших держав, котрі незадоволені цим миром.

Взагалі всі приходять до переконання, що комісія по роззброєнню не може успішно провадити свою працю, не торкаючись питання ревізії Версальського мира. Польський та перський делеґати на засіданню комісії говорили про те, що світ тепер стоїть на передодні нової війни й що треба думати про майбутню війну, а не говорити лише про роззброєння.

НЕПРОШЕНІ ПОМІЧНИКИ.

Пол Ґвайт з Тайтусвил, Флорида, вибрався автомобілем у дорогу до Ню Йорку. Та в Мористаун, Н. Дж., стався йому припадок, бо трісло гумове колесо. Коли він взявся його направляти, приступили до нього два полісмени і взялися йому помагати. А при тій нагоді розглянулися в автомобілю та знайшли фляшки з шампаном та з іншими винами. І справа опинилася перед великою лавою присяжних суддів.

ЗГИНУВ У ЗВАЛИЩАХ ХАТИ.

У звалищах невеличкої хатини в околиці Спенсес Бридж, Б. К., знайдено 60-літнього Джеймса Руссо, який згинув від ран та знесилення, коли завалилася його хатина і прикрила його собою. Руссо був вже 12 годин неживий, як знайдено його. В закостенілих руках держав сокиру, а по виразі мертвого лиця було пізнати, що до смерти добував усіх сил, щоби видістатися зпід звалищ.

НОВИЙ СПОСІБ ЛІЧЕННЯ СУХІТ.

Професор хірурґії, д-р Едвард Архібальд, твердить, що з 200 пацієнтів, хорих на туберкульозу, він вилічив 65 тим способом, що витяв їм кілька ребер. Рівночасно д-р Архібальд радить лікарям не лякати при помочи такої операції хорих на туберкульозу, що находяться в останній стадії недуги.

ПРОТИЖИДІВСЬКІ СТУДЕНТСЬКІ ЗАВОРУШЕННЯ.

В місті Шеґед (Угорщина) студенти місцевого університету урядили протижидівські демонстрації. Вони напали на місцеву лібералну ґазету, стараючись погромити її приміщення. Та поліція шаблями розігнала студентів і не допустила до погрому. Тоді студенти почали напади на Жидів, студентів університету. Щоб охоронити Жидів-студентів, до університету покликано поліцію. Ректор грозить замкнути університет, якщо студентські заворушення не спиняться.

ПОМЕРЛИ З ГОЛОДУ.

До Марцеліно Рамос (Бразилія) прибули російські еміґранти знад Волги. Два з них, видно, відлучились від загалу й остаточно поліція, не можучи з ними порозумітись — проста річ і вигідна — арештували їх і всадили до вязниці. Показалося, що ті два чоловіки крайно обезсилені, виголоджені. Один з ним вмер таки першої ночі. Виявляється, що всюди вони просили хліба, та ніхто їх не розумів і боялися впустити їх у хату.

ЗАМІСЦЬ РИБИ УБИВ СЕБЕ.

В Мартинківцях на Виленщині Осип Філіпчів глушив ґранатами рибу в ріці, але так невміло, що одна ґраната вибухла в його руці, відорвала йому руку і ранила груди. Нещасливий рибалка вмирає в лічниці.

ВІВ ЖИТТЯ ОПРИШКА.

Вашківська (Буковина) поліція приловила в чортовицькім лісі якогось Маріянчука. Він мав там цілий склад домашніх річей і признався, що ті річи вкрав він у Бобівцях. Тому, що він прийшов недавно з Чернівців, то думають, що Маріянчук мусить мати в Чернівцях спільників. Його відставили до Чернівців.

УКРИВАЛИ ТРУПА ДІВЧИНИ.

З дому в місцевости в Брюс Майнс, що віддалена 25 миль від Савлт Сте Маріє, пропала 12-літня дівчина Една Джеффріс і доперва пятого дня поліція знайшла її тіло, закопане в піску за місточком. В звязку з тим арештувала д-ра В. Г. Доддія з Брюс Майнс. При слідстві виявилося, що лікар Доддій перевів у домі пані Дойл на дівчині операцію в цілі усунення плоду; наслідком цеї операції дівчина померла.

ФАЛЬШІВНИКИ 20-ЗОЛОТИХ БАНКНОТІВ.

Львівська поліція арештувала Геноха Розенштайна з Вильна, що приїхав до Львова з Бельгії та привіз у спеціяльно сконструованих куфрах фальшивих 20-зол. банкнотів коло 30,000 зол. Рівночасно поліція арештувала Симона і Хайма Белерів, що розповсюднювали ся за шліфарів брилянтів в Бельгії. Разом з Белерами арештували Савла Вільфа з Турки над Стрием і його брата Г. Вільфа з Ранижева (пов. Рятишів).

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy.

One year	$ 7.00
Six months	0 3.75
Three months	$ 2.00

Foreign and Jersey City Rates:

One year	$10.00
Six months	$ 5.00
Three months	$ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.

На рік	$ 7.00
На пів року	$ 3.75
На три місяці	$ 2.00

В Джерзи Ситі і Заграницею:

На рік	$10.00
На пів року	$ 5.00
На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СЛІПИЙ ПРОВІД

Загальна думка, чи загальний сентимент є дуже важними чинниками в громадському життю. З ними мусить числитися кождий розумний провід як у державі так у політичній партії чи організації.

Але буває дуже часто таке, що провід не хоче бачити дійсности і чути правду. В державі доводить це до революції й перевороту, в партії до розкладу й загину.

І з того боку цілком слушно критикують сенатора Феса за його становище в справі прогибіції. Сенатор Фес є предсідателем Републиканського Народного Комітету. Займає отже дуже важний і високий уряд у републиканській партії й відвічає за цілість і добро партії. Але є він і дуже завзятим прогибіційним фанатиком. І ось тому знайшовся він у скрутному положенню. Ото приходиться йому як провідникови здати собі справу з того, що републиканська партія потерпіла при останніх виборах величезну невдачу. Йому треба точно проаналізувати причини невдачі й поробити ті поправки, які скріпили би партію. Це є зовсім природне й зрозуміле.

Загально приписують републиканську невдачу економічній депресії. Але в тій самій мірі приписують партії невдачу й їзза її становища щодо прогибіції. Бо кажуть і доказують цифрами і фактами, що прогибіція спричинила страшну деморалізацію, що вона забирає час і гроші в тих часах, коли треба думати над зарадою фармерської кризи чи безробіття. Твердять далі, що при слідуючих президіяльних виборах прогибіційне питання стане першим і від нього буде залежати, хто засяде в Білім Домі й чи вдержиться там заступник републиканської партії, чи його замінить демократ.

А як загал поставиться до цього питання, видно найкраще по висліді останніх виборів. Більшість загалу піде проти прогибіції, це вже ясне.

Та цього не хоче бачити сенатор Фес. Він навіть не звертає уваги на те, що його власні виборці вже виявили свою противну від нього думку. Він далі твердить, що републиканська партія мусить обстоювати суху платформу, бо інакше розібється, не добачуючи того, що вона на ділі вже розбилася, коли ходить о питання прогибіції.

Отсе засліплення сенатора Феса є приміром, як не повинен поступати розважний провідник. Його засліплення може довести партію до дійсного розбиття, або до його усунення. Правдоподібно станеться це останне.

ПОЛЬСЬКИЙ ПОГРОМ НАД УКРАЇНЦЯМИ.

(Оригінальний допис з краю).

(3)

Католицька Польща до греко-католицьких священиків.

Постійні нагінки польської урядової і шовіністичної преси на українських католицьких священиків, масові ревізії і безпідставні їх арешти є собі звичайними явищами, які не роблять вже враження.

Карні експедиції не тільки нищать майно священиків, але і знущаються над ними у звірський спосіб. Приклади: В Наконечним (Яворові) священика Котиса скатовано, помазано йому голову маслом і висипано на голову піря. Побито також його жінку і примушено цілу родину того священика молотити в неділю збіжжа для війська. В Любені Великім (Підгайці) страшно побито священика Фединського, при чому в часі тої екзекуції приказували йому співати: „Еще польска не згінена" і приговорювали: „маш на д... Українен".

Як обходяться карні експедиції з українськими священиками, свідчить такий факт: Священика Блозовського в Підгайцях побили тяжко в його власнім помешканню. Озвіреним, поліциям було того ще замало, тому забрали його з собою і замкнули в пивницях маґістрату. В ночі загостили до пивниці щось з 5-ро людей і там ще раз катовано безборонну жертву. Над раном вивели о. Блозовського на подвіря маґістрату і там почали у звірський спосіб знов катувати: кинули його на землю і били так страшно, аж зімлів. Коли нещасний прийшов до свідомости, вхопили його поліціянти і викинули на тротуар біля маґістрату. Аж прохожі місцеві Жиди підняли змордованого священика і завели його до дому. Ще більше садизму виявила карна експедиція на священику Мандзієви з Богатковець. Перше били його страшно кольбами по спині і копали ногами. Коли він зімлів, водою привели його до памяти. Опісля перевернули горілиць, один поліціянт ногами став на його груди, а другі били по животі, ногах і руках. Священик зімлів удруге. Поліціянти знов облили його зимною водою, а опісля вилили на нього кипяче молоко, що варилося на кухні і висипали з баняка горячі бараболі.

При відході перевернули ще на нього два столи. По такій „пацифікації" не буде цей священик тішитися життям.

Таких прикладів можна навести ще багато.

Етика польських офіцирів.

У тій страшній „війні" з українським мирним і безборонним населенням показала свою „високу техніку" не тільки поліція, але і полки польської кавалерії та артилерії, на чолі якої стоїть еліта польської шляхти, синки польських дідичів, високих урядовців і магнатів. Оці старшини не тільки вели екзекуції і насолоджувалися страхіттям невинно мордованих мущин, жінок і української шкільної молоді; вони простягали також свої шляхотські руки в сторону тяжко запрацьованого чужого майна, яке не тільки грабували для військових маґазинів, але й для себе і свої родини щедро ними наділяли. Скільки то пішло свиней, курей, гусей та инших ласощів у кухню панів офіцирів! Скільки то вагонів вівса і пші, видертих у формі контрибуції з рук українськіького селянина, продавалося для поповнення кишень шляхотських паничів!

Для ілюстрації: В селі Підгірящих коло Львова улани 14 ясловецького полку в часі нищення і катування людей не забули вибити в селі майже всіх гусей і курей, які зловлено на пасовиську. По відбутій „пацифікації" старшини дали приказ, щоби селяне позносили на пасовисько чисті подушки, бо, мовляв, польське військо не може сидіти на голій землі. Розложили вогонь і зачався пир. Приїхало на майдан кілька авт з панями. До пізного вечера гостилося і веселилося те мішане товариство, тоді, коли в селянських хатах стогнали від ран і плакали скатовані батьки і діти...

Військо забралося. Поїхали до Львова авта, наладовані свіжим дробом, а навіть подушками...

Були і простіші історії: По „пацифікації" передмістя Яворова, Наконечного, стягнено з українських громадян на рахунок контрибуції один вагон вівса, який заразже відвезено 20 фірами до військових маґазинів на Личаків у Львові, та забрано масу дробу. Над вечер приїхало ще автом зі Львова 4 панів майорів і заразже післали в селян 3 великих міхи качок і курей та кільак пак яєць. Те все зложили „шляхотні" панове майори до авта і повезли до Львова. Подібних прикладів богато.

Гірше як за татарських часів.

З того короткого і побіжного опису стає зрозумілим, чому все українське населення на звістку про прихід карної експедиції кидає свої оселі і втікає в ліси, поля та очерети. Щасливі ті села, що мають близько ліси. Таке щастя мало село Голгоче, пов. Підгайці, яке вспіло сховатись з родинами і худобою, але таких щасливців мало. Перед експедиціями люде втікають в поля і до міст. Горе тому, кого кавалерія дігнала. Не буде він довго ходити по цій землі...

На втікаючих „герої пацифікації" стріляють у полі як на заяців. Так застрілили улани 14 полку Дмитра Підгірного в Селиських коло Бібрки в жовтні 1930 р. Таких випадків богато.

Українські Західні Землі і особливо Східна Галичина переживали ріжні страхіття в часі світової війни. Через ту нещасну землю по кілька разів переходили величезні армії австрійські, царсько-російські та большевицькі, але це все є ніщо в порівнанню до того, що тепер там діється. Трудно знайти конкурента для теперішних диких безправств польської озвірілої воячні. Навіть татарські напади в історії України не були такі страшні й жорстокі, як теперішня „пацифікація" польського уряду, бо Татари швидко переходили через місцевість, зловлених людей брали у полон і так не катували для самого знущання. Теперішні польські карні експедиції не задовольняються одним нападом на село. Ті напади на одні і ті самі місцевости повторюються до безконечности. Є вже тепер богато сіл, в яких на протязі двох тижнів було 2, 3, а навіть і 4 карні експедиції. Кожний раз инший відділ поліції і кавалерії. На пр. 4 карні експедиції були в селі Денисів, Купчинцях, і т. д. Є тисячі людей, яких вже 4 рази катовано, і скільки ще тих експедицій буде, ніхто не знає...

Шляхом провокації і руїни (виборча акція уряду).

Досі арештовано десятки тисяч Українців, яких з браку місця в звичайних тюрмах розміщено також по військових арештах, ба навіть у військових казармах. Арештовано годовно всіх тих людей, які би могли вести виборчу акцію, некорисну для виборчої листи Пілсудського.

З причини технічної неможливости арештувати всіх Українців, принайменше на час голосування, теперішний уряд старається диким терором, масовим мордуванням невинних людей, вандальським нищенням громадського і, приватного майна відібрати українській масі всяку охоту взяти активну участь у виборах. Карні експедиції в деяких селах змушують населення ухвалювати постанови, обовязуючі всіх Українців голосувати на листу Пілсудського, або зовсім здержатися від виборів.

Провокаційні методи поліції.

Щоб назовні виказати перед польською суспільністю вину українського населення, польська поліція при масових ревізіях масово вживає метод, практикованих колись царсько-російською поліцією, а тепер большевицькою чрезвичайкою: підкидає на місцях ревізії ріжні обтяжаючі матеріяли, як нелеґальні видання і зброю й потім розголошує в пресі відомости про „сензаційні" висліди ревізії. Ці методи примінює поліція при ревізії тих культурних установ, які уряд рішив згори ліквідувати. Ревізію переводиться в той спосіб, що до льокалю впадає 20 до 30 поліцаїв, виганяють людей і самі без свідків „господарюють" в установі, а опісля показують здивованим і заляканим людям „компромітуючі" матеріяли. Для ілюстрації: в Серафинцях, пов. Городенка, при переповадженні ревізії у селянина Жугаевича, поліція загнала в одну кімнату батька і синів, яким заборонено рушитися з місця, а сама почала перевертати в цілім домі все гори-дном. Один поліцай вийшов на двір і виняв зі своєї власної торби льонт та зачав кричати, що знайшов його під стріхою... Це бачила на власні очі мала дівчина донька Жугаевича, яка в той час стояла на подвірю, а який поліцай не зауважив. Дівчина зараз заявила поліціянтам своє спостереження. За те і так скатовано, що буде ціле життя памятати.

В приватній українській гімназії Товариства „Рідної Школи" в Рогатині поліція перевела основну ревізію в клясах, кабінетах, в бібліотеці і навіть на горищі і нічогісінько там незаконного не знайшла, що й стверджено в протоколі. Помимо того урядова преса писала про знайдення „богато обтяжуючих матеріялів". Аж на третий день по тій ревізії дня 25. вересня впадає до гімназії біля 20 поліціянтів і відразу йдуть на горище. Директор гімназії і сторож хотіли бути свідками тої ревізії, але поліція їх туди не пустила. За хвилю поліціянти показують бомбу, яку ніби „знайдено" на горищі. Незабаром директор дістав повідомлення від Львівської Шкільної Кураторії про замкнення гімназії на підставі рескрипту Міністерства Освіти з дня 24. вересня. Як видно з дат, кара наступила скорше, як поповнено „злочин". Подібним способом розвязано українські гімназії в Тернополі і т. д.

Провокації польської поліції йдуть так далеко, що за бомбові замахи на українські культурні економічні установи арештують самих Українців в підозрінні, що вони є справниками замахів. На приклад: в часі вибуху бомби в народній українській школі на Личакові у Львові на першім поверсі спав сторож тої школи Українець Рудий. Бомба, що вибухла в партері, підняла долівку на метер вгору і знищила ціле внутрішне урядження тої кімнати. Чудом спасся той сторож від смерти. За десять хвилин до вибуху поліція арештує Рудого і пускає сензацію в пресу, що він сам мусів бути співвинним у тій експльозії. Або за вибух бомби, підложеної під читальню української „Просвіти" в Збоїсках, поліція арештує голову того товариства, Гошовського. І так без кінця.

(Далі буде)

ПОЛЬСЬКІ ЗВІРСТВА В ГАЛИЧИНІ

(Оригінальні матеріяли з краю).

(12)

НЕЧУВАНЕ НАХАБСТВО.

В ночі з дня 26. на 27. вересня ц. р., в год. 7. вечір, зявилася нагло в Шилах, повіт Збараж, 4 плютони польської державної поліції і зараз зарядженно, щоби на кождого поліцянта була курка й всякі інші харчі. Кури мали бути обскубані, зладжені, а хто не вспів зготувати, то били того канчуками. Пізніше лапали по селі молодих дівчат, котрих в немилосердний спосіб знасилували. Рано в годині 5-тій казали дати 70 підвод, котрі зараз зїхали на призначене місце. Пізніше прийшов постерунковий з сусіднього села й зачали робити нечувану ревізію. Зараз побили памятник Тараса Шевченка, а опісля взялися руйнувати кооперативу. Вдерлися до кооперативи і почали руйнувати кооперативне майно. Повисипували цукор, сіль, збіжа і всякі інші товари на одну купу, а потім місили й топтали то ногами, а нарешті все злили ще нафтою, а ляди поламали в кусні. З кооперативи пішли руйнити до Народного Дому, де виломили двері й порозбивали бібліотечні шафи, а всю бібліотеку знищили й порубали. Пізніше зірвали на сцені підлогу, порубали суфіт, а бляху на даху порубали сокирами і покололи багнетами. В Народнім Домі знайшли козацький мундур, в який зараз повбирали фірманів і людей, та казали їм маширувати, а самі поставали з боків і били палками, як худобу. Пізніше поздирали усі мундури, спалили, та почали робити нечувану ревізію. Розбивали будинки, розкидали стіжки, а в снопах гляділи за машиновими карабінами. В хатах розвалювали печі і рубали багнетами шматте. При ревізії також клали селян на землю і били по двацять до сорок нагаїв. Між іншими побили учителя Борака, Андрея Гарматюка, Осипа Господарського, Вилюзію і Володимира Гвізду, до яких на другий день привозили лікаря. Поруйнували кооперативу, читальню і Народний Дім, і перевели руїнницьку ревізію в 30 свідомих селян, яких мали списаних на картках, так, що шкода загальна виносить коло 15 тисяч золотих. По всім наказали громаді дати пять бочок пива, після чого забрали пиво і побитих фірманів до сусіднього села до фільварку на обід, з фільварку поїхали до села Доброміркі, де таксамо все зруйнували, як і в Шилах. Подібно робили майже в цілім збаражськім повіті.

—o—

НЕЧУВАНИЙ МОРД ПОЛЬСЬКИХ УЛАНІВ.

В ночі з дня 24. на 25. вересня з невідомих причин займилися на полі 3 державні стирти в Сухівцях, пов. Збараж. На ратунок прибули люде з околичних сіл з сикавками, а постерункові команданти відкликали дідичових громадян від сикавок та передавали їх військови, яке їх немилосердно катувало. Між іншими побили В. Пастушенка з Шилів, якого також відкликав командант поліції з Лисичинець, Іваненко, в часі, коли Пастушенко помпував воду при стирті. Вартівників, які в той час були при стирті, забрало військо з собою, і так їх побили, що лежать в безнадійному стані, а Громадянина Грицину з Захоровець, котрий прибіг насамперед до огню, то так побили, що на третий день по звільненню від слідства він помер.

ПОЛЬСЬКА ПОЛІЦІЯНА КАРНА ЕКСПЕДИЦІЯ, А ВЛАСТИВО ПОГРОМ ПРОТИ УКРАЇНЦІВ У ЗБАРАЖЧИНІ.

Дня 25. вересня 1930 р. приїхала підводами в год. 6-тій над вечером карна поліційна експедиція до Нового Села, коло Підволочиськ, в числі 150 поліцаїв, узброєних від ніг до голови, в кріси, багнети, револьвери та наймодернішу і нововинайдену зброю — палиці. По зложеній візиті місцевому постерунковому ішли поліції партіями до місцевої коршми Поляка Качоровського, де пили горівку, щоби набрати куражу. Партія за партією пили, їли та відходячи нічого не платили, а коли коршмарка обурена при кінці від послідної групи зажадала заплати, поліції накинулися на неї з лайкою: „ти ися креф, ку...ці маць, ти така Полька патріотка, ти хцеш од нас пенендзи за то, же ми тобе мнене і жиця броніми од бандицкей дзічи гайдамацкей і своє жиці наставями за цебе, а ти нам жалуєш дацъ зесьць і напіць сеи, ми тобе дами пенендзи, же тобе вшистке земби повилятуйон". Обурена реставрантка пішла на скаргу до місцевого судді карного, Поляка д-ра Підгурського, який сейчас пішов до реставрації та сими словами звернувся до поліцаїв: „Що то єст, панове, же ви тутай піеце і їде, як вувіла мі реставрантка, і не хцеце заплаціць". „А ти що за еден?" поліції заревіли в один голос. „Я естем сендзя карни і пшедевшисткем встаць еден з другім, як мувіш зе свим пшеложеним". Вправді поліції встали, тоді суддя спитав: „Кто єст тутай комендантем?" на що дістав відповідь: „Ми тутай вшисци естесьми коменданці!" По такій рішучій відповіді суддя побачив, що з такою підпитою голотою нічого не вдіє і відійшов зі страхом, і щоби ще сам не обірвав. В підпитім стані десь коло години 8-ої вечером зачали перевозити дити ревізію, і то хата від хати, де лише жили Українці. Ревізія, а радше погром поляків, ґавґав у тім, щоби всіх перекатувати та знищити все, що українське. Основну ревізію перевели в місцевій кооперативі „Народний Дім" в той спосіб, що ціле урядження знищили, всі товари порозкидали та все полили нафтою. Крамара Ткачука Володимира скатували тяжко. В читальні „Просвіти" порубали сокирами долівку, крісла, шафи з книжками (всі книжки подерли на кусники), сцену і декорації порізали, стіни полупали сокирами, всі портрети поницили та рами порубали, між іншим портрет Шевченка, формату 1x1½ метра, Франка, Мазепу, Хмельницького і Шмигельського. Страшна руїна зістала зі всього. Дальше переводили ревізію у місцевої інтелігенції, а то: в адвоката д-ра Сеника Данила, агронома інж. Турянського Андрія, місцевого лікаря д-ра Кокодинського Андрія, д-ра Голінатого Льва, нотаріяльного заступника адвоката, д-ра Калини Івана та його конціпента д-ра Грицини Василя і місцевого парохія о. Малюци Івана. Всіх побито крім д-ра Калина, який був в той час в Тернополі і о. Малюци Івана. Сильно побиті: д-р Грицина Василь, д-р Сеник Данило, д-р Голінатий Лев і інж. Турянський Андрій. Того останнього забрали ще мимо того катувати на постерунок, де звалили його на долівку і поліцаї, сівши один на голову, та другі, тримаючи за ноги, катували аж до зімління. Скатованого над раном пустили до дому. Свідками катовання були побиті вже на постерунку Ярослав Сокіл, уч. 8 кл. гімн. і Григорко Сокіл, селянин. Кутуючи в застрашаючий спосіб кольбами та палицями, кричали збішені поліцаї: „ти кабане-бзндито, хцеш України, ти бендзеш бунтовацъ руского хлопа пшецівку паньству польскему? ти бендзеш паліл стирти паньске і розлепяць „Сурми", ми тобе покажеми, як паліць наше стирти! Як хцеш України, то марш за Збруч, там мащ України! Ми цеи скатуєм, же жиць не бендзеш і не умжеш!"

(Дальше буде).

—o—

Лік.

Матка Польська корчиться. Доктор Пілсудський записав їй поликати денно по кілька послів з опозиції і має надію, що хора в короткім часі виздоровіє. Найкращі пігулки то українсько-гайдамацькі посли.

—o—

Він: „Панно Льолю, я закохався у вас аж по самі уха!"

Вона: „То саме казав мені і ваш товариш Славко!"

Він: „Так — але я маю довші уха, як Славко!"

—o—

— Юрку, чому ти покинув Марійку?

— Бо вона мешкає на сексті поверсі, а я не є ніякий турист!

показують здивованим і заляканим людям „компромітуючі" матеріяли. Для ілюстрації: в Серафинцях, пов. Городенка, при переповадженні ревізії у селянина Жугаевича, поліція загнала в одну кімнату батька і синів, яким заборонено рушитися з місця, а сама почала перевертати в цілім домі все гори-дном. Один поліцай вийшов на двір і виняв зі своєї власної торби льонт та зачав кричати, що знайшов його під стріхою... Це бачила на власні очі мала дівчина донька Жугаевича, яка в той час стояла на подвірю, а який поліцай не зауважив. Дівчина зараз заявила поліціянтам своє спостереження. За те і так скатовано, що буде ціле життя памятати.

В приватній українській гімназії Товариства „Рідної Школи" в Рогатині поліція перевела основну ревізію в клясах, кабінетах, в бібліотеці і навіть на горищі і нічогісінько там незаконного не знайшла, що й стверджено в протоколі. Помимо того урядова преса писала про знайдення „богато обтяжуючих матеріялів". Аж на третий день по тій ревізії дня 25. вересня впадає до гімназії біля 20 поліціянтів і відразу йдуть на горище. Директор гімназії і сторож хотіли бути свідками тої ревізії, але поліція їх туди не пустила. За хвилю поліціянти показують бомбу, яку ніби „знайдено" на горищі. Незабаром директор дістав повідомлення від Львівської Шкільної Кураторії про замкнення гімназії на підставі рескрипту Міністерства Освіти з дня 24. вересня. Як видно з дат, кара наступила скорше, як поповнено „злочин". Подібним способом розвязано українські гімназії в Тернополі і т. д.

Провокації польської поліції йдуть так далеко, що за бомбові замахи на українські культурні економічні установи арештують самих Українців в підозрінні, що вони є справниками замахів. На приклад: в часі вибуху бомби в народній українській школі на Личакові у Львові на першім поверсі спав сторож тої школи Українець Рудий. Бомба, що вибухла в партері, підняла долівку на метер вгору і знищила ціле внутрішне урядження тої кімнати. Чудом спасся той сторож від смерти. За десять хвилин до вибуху поліція арештує Рудого і пускає сензацію в пресу, що він сам мусів бути співвинним у тій експльозії. Або за вибух бомби, підложеної під читальню української „Просвіти" в Збоїсках, поліція арештує голову того товариства, Гошовського. І так без кінця.

(Далі буде)

ВАЖНЕ ДЛЯ ВП. ПП. СЕКРЕТАРІВ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА.

Сим повідомляється Вп. пп. Секретарів відділів У. Н. Союза, що висилка календарів на рік 1931 для членів У. Н. Союза вже розпочалася і що вже вислано календарі на адреси пп. Секретарів для слідуючих відділів:

Вислано почтою дня 14. листопада 1930: Від.: 1 (2 п.), 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49 (3 п.), 50, 51, 52, 55, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65 (2 п.), 66, 67, 71, 72, 73, 74, 76 (2 п.), 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 92.

Котрий би зі згаданих відділів не дістав з якоїсь причини посилки до 10 днів від дня висилання календарів, нехай повідомить Адміністрацію „Свободи".

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКТГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ВИМОГА ЧАСУ.

Кожна нація має свої цілі, які виконує на протязі певного часу. Так і ми, Українці, маємо свої завдання, очевидні для кожного з нас, які є вислідком цілого нашого минулого життя. Не недавно ми раділи, коли нас до нас заговорили українською мовою. Тепер той час минув. Ми маємо міліони людей, що звуть себе Українцями, як на Великій Україні так і в Галичині, на Закарпатті, в Бесарабії.

Тепер відбувається процес організації української нації. Час вимагає від нас бути активними патріотами; знати, любити, знати „хто ми, чиїх батьків діти, ким і за що зажди".

Нові обставини вимагають від кожного Українця знання політичного життя, культурного та економічного на всіх теренах, де жиють Українці компактною масою від Закарпаття до Зеленого Клина. Поважні відомости можуть дати нам часописи; та глибшого знайомства з тою чи іншою галузю життя може ознайомити Українця-емігранта та його родину тільки книжка, „заповітом одного покоління другому", книжка, що є скарбом, дороговказом на майбутній час, як маємо збудувати своє життя в своїй державі, до творення якої ми маємо бути готові кождої хвилини. Кожна родина мусить мати в себе маленьку бібліотеку, без чого ні одна культурна людина не може обійтися. Як казав ще за старих часів римський красномовець Цицерон: „Хата, в якій нема книжок, подібна тому, хто не має душі". Так було за старих часів, а тепер ще більше. Необхідно мати книжку і вміти її читати, користуватись нею.

1) Перш за все необхідно, щоб кожна родина мала добрі книжки для дітей: казки, оповідання, як свої так і всесвітні, та пісні. Велика втрата, коли дитина вчасно не перечитає казок; коли в дитинстві не буде розвивати почуття любови до свого краю.

2) Кожна родина має мати книжки про виховання дітей; твори визначних українських письменників; критичну літературу й фахову літературу.

3) Школи мають придбати відручники, необхідні для школярів, та відповідну літературу по українознавству, а також педагогічні книжки, необхідні для українських учителів.

4) Робітники науки й пера також мають поповнювати свої свої бібліотеки науковими книжками, що останні десятиліття стали появлятися на українськім книжковім ринку.

Книжка відограє велику ролю в життю кожної нації; скількістю прочитаних книжок міряється культуру життя певного народу. Особливо для нас, Українців, що жиємо в добі відвойовання своїх прав, книжка відограє велику ролю; нам треба інформувати чужинців про себе, нам треба битись і обусновувати всьому світові свої вчинки, а як зробити це без доброї книжки? Крок вперед в життю нашому це придбання й уміння користуватись книжкою.

Добра книжка розкаже, за що ми бились, що вороги з нами робили й тепер роблять. Добра книжка прочистить шлях українському воякові, що з крісом в руках йде відвойовувати свої права.

Н. Н.,
Ню Йорк, Н. Й.

Місяць листопад - місяцем національної жалоби.

День 15-го листопада - днем масових протипольських демонстрацій

НЕДІЛЯ, ДНЯ 16 ЛИСТОПАДА, Є НЕДІЛЕЮ МОЛИТВИ ЗА НЕВИННІ УКРАЇНСЬКІ ЖЕРТВИ ПОЛЬСЬКОГО ТЕРОРУ.

ЛИСТОПАД — МІСЯЦЬ НЕГАЙНОЇ ЗБІРКИ НА ДОПОМОГУ ЖЕРТВАМ ПОЛЬСЬКИХ ЗВІРСТВ

ЗАХОДОМ ЗЛУЧЕНИХ УКРАЇНСЬКИХ ТОВАРИСТВ У. Н. С. і У. Р. С. З БАНД БРУК, МЕНВІЛ, МЕНВІЛ ПАРК, РАРІТАН, СОМЕРВІЛ, ЛІНКОЛН, НЮ БРАНЗВІК, ПЛЕЙНФІЛ, САВТ ПЛЕЙНФІЛД, ДУНЕЛЕН, ІЗЕЛІН

— влаштовується —

МАСОВЕ ПРОТЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ

У ГАЛІ SONS OF ITALY AUDITORIUM,
при 106 WEST 2nd STREET, BOUND BROOK, N. J.

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 16-ГО ЛИСТОПАДА (NOV.) 1930 РОКУ

в годині 2-гій пополудни.

Програма віча: 1) Отворення. 2) Бесідник в англійській мові. 3) Бесідники в українській мові. 4) Резолюції. 5) Закінчення віча.

Громадяни й Громадянки! КАРИ ЛЯХАМ, КАРИ! — ВСТАВАЙТЕ, КАЛІДАНИ ПОРВІТЕ! — Тріважні вісти з рідного краю до нас дійшли про лицькі погроми, звірства, карні експедиції, грабунки, нищення економічних установ, усіх здобутків національного характеру. Нові могили, нові жертви в людях, знова ллється неповинно тепла українська кров, знова лицькі тюрми заповнюються тисячами політичних вязнів. Гуляють Лешки-панки по нашій землі, гуляють зарочниці-опришки. Приходіль отже всі зорганізовані й незорганізовані на Віче піднести грімкий і гордий клич протесту. В кого пливе українська тепла кров, приходіть на Віче!

265-6 **Комітет Злучених Товариств У. Н. С. і У. Р. С.**

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

Листопадове свято.

Кождого року йду я на Листопадове Свято під враженням тої величезної, взнеслої хвилі в життю українського народа, хвилі відродження української державницької ідеї.

Думка за думкою, враження за враженнями пересувається в моїй уяві. Радість, одушевлення, то знову якесь пригноблення закрадається мимоволі на думку того утраченого ідеалу, за який наш нарід боровся. Та таке пригноблення може бути тільки хвилеве. Думки про геройську жертвенність українського народа у визвольній боротьбі, готовість українського народу до ще більшої жертвенности в останніх роках, мусять розвіяти всякий сумнів, всяке пригноблення, а збудити одушевлення та скріпити віру в те, що наші будучі змагання не будуть безуспішні.

Під таким враженням прийшов я і цього року на Листопадове Свято, з повним переконанням, що серед піднесеного настрою того великого, урочистого свята, моя віра ще покріпшає, ще більше усталиться. Та тут чекала мене велика несподіванка, великий удар.

На сцену виходить о. декан Пристай, парох з Гартфорд, Конн., і говорить таке, що може забити всяку віру в наше краще майбутте. Першого Листопада 1918 р. говорив бесідник, український нарід в Галичині скинув з себе ярмо ляцького окупанта і створив Західну Укр. Нар. Республіку. Такесамє сталося і на Великій Україні, та тільки рік скорше. Та недовго мали ми свою державу. Ми мусіли її стратити, бо не було в нас жадного проводу. Кождий хотів бути отаманом, президентом, королем. І тепер, хотяй Ляхи переслідують жорстоко український нарід, ми, українська іміграція в Америці, нічого не робимо, щоби помогти своїм братам. А не робимо тому, бо в нас нема ідейного провідника, ні одної ідейної організації. Ми маємо тут великі, міліонові організації, як Укр. Нар. Союз, та однак та організація, а властиво її провідники не відчувають болю Рідного Краю. Бо колись вони були ідейними провідниками, бо колиб вони не боялися за свої теплі „джаби", не боялися конвенції, так вони вже давно булиб вислали з тих міліонів Союза поважну суму гроша до Старого Краю. Ляхи мордують наших братів, а чи є кому за ними упімнутися? Чи часописи чужих народів згадали щонебудь про ті насильства Ляхів? А чому? Бо в нас нема інформаційного бюра в Америці, на чолі котрого стояв би випрактикований, учений, високий політик, а не „прічери" і дяки, які подалися ізза браку іншої роботи на редакторів. І доки в нас не буде інформаційного бюра, так довго не можна сподіватися, щоби з української справи щонебудь вийшло.

Не буду довше затримуватися над тою листопадовою промовою отця декана з котрої кождий присутний мусів винести враження, що всі наші провідники, та всі наші організації в Америці, це одно, безідейне, та безхарактерне збіговиско, а одиноке спасення українського народа лежить в інформаційному бюрі.

В другій частині концерту виголосив святочну промову гром. Дм. Галичин з Ню Йорку. Бесідник, бувший старшина Галицької Армії, представив у своїй довшій промові могутний, величний зрив українського народа до самостійного життя з 1. листопада 1918 року, та ті геройські подвиги Галицької Армії, ті трудности і жертви, якими прийшлось оплатити нашу визвольну боротьбу. І хотяй ми її програли, то однак осталася ідея, ідея жива, яка наповнила ввесь український нарід нестримним хотінням і бажанням стати вільною і незалежною нацією. І те своє бажання український нарід торує шляхом великих жертв, великої самопосвяти, доказом чого нехай будуть останні краєві події. Тому не в зневірі, не в страї, не в наклепах ріжних демагогів на все, що гарне і благородне, але в пробудженню свідомости і незломній волі українського народа до свободи лежить запорука, що ми з повною вірою можемо глядіти в краще завтра, в кращу будуччину.

Несмак, пригноблення, викликане вступним словом отця декана, розвіялося. Я знову почував себе, що я є дійсно на Листопадовім Святі, на Святі української державности. І слухав з приємністю гарних співів та декламацій.

Присутний.

САВТ БРУКЛИН, Н. Й.

Протестаційне віче.

Дня 2. листопада відбулося в нас протестаційне віче, яке відкрив громадянин Максим Рибак. В справі польського терору в Галичині говорив д-р С. Демидчук. Людей було дуже мало й не знати, що це за причина, що навіть під теперішний час годі стягнути людей.

З віча вислано телеграму до секретаря стейту Стимсона. Збірка принесла $37.50. До неї доложено $11 з попередної збірки. Гроші вишлеться на боєву акцію.

Комітет.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Пізнати по ділах.

Тепер маємо найкращу нагоду зорієнтуватися у житті нашої громади. Ще не було в Америці такого моменту, який так зрушив би цілу нашу іміграцію, як вона є тепер доконана подіями в краю. А приглянімося нашій громаді. Танцюємо й то здорово, аж гарі тріщать. Ще ніколи Филаделфія так завзято не танцювала, як тепер. На один день аж три забави. Прикро про це згадувати і соромно, але нема де правди діти.

Зате маніфестаційного походу нема. Протестаційного віча не було. А й про збірки нічого не чувати. А були випадки, коли то великий і завзятий „оборонець" аж з мітінгу втікав, щоби не запротестувати і не наразитися жінці і Польці.

Одна відрадна поява, що ті, котрі задумують піднести громаду з того болота, яке вона місить, зорганізувалися в боєве товариство ім. пок. Юліяна Головінського. Віримо, що з того товариства повіє іншим духом.

Свій.

ЛЕГКО Є ЗАХОРОНИТИ СЕБЕ ПЕРЕД НЕДУГОЮ.

Тому що 90% усіх недуг є внаслідок затвердження, тайною вдержання здоровля є правильне функціоноване шлунка.

Міліони людей страждають на болі голови, наморки, брак апетиту, згагу, тиснення під серцем, апатію, тупість ума, гази або шумкові болі, і не знають, чому.

А кождий наш читач знає, що найліпшим і найпевнішим засобом удержання при здоровлю є вдержання шлунка в стані нормальнім і функціонуючім правильно

УЖИВАННЄМ СЛАВНОЇ PARTOLA.

Partola є приємна, лагідна й успішна. Добра для чоловіків, жінок і дітей.

Partola є добрим сторожем здоровля і тому повинна знаходитися в кождій українській хаті в домашній аптечці, щоб її можна зажити враз із потреби.

Partola є приємна, лагідна, успішна і економічна. Велику коробку Partola висилаємо відворотною й оплатною почтою за 1 доляра на кожду адресу, а 6 коробок тільки 5 долярів. Замовте сьогодня.

PARTOLA PRODUCTS CO., Dep. B-6, 162 N. Franklin St., Chicago, Ill.

Прошу прислати відворотною почтою ..... коробок славної Partola за $....., за які заплачу почтареви при відборі.

Ім'я .....
Адреса .....
Місто .....

Також хороба.

— Мойй жінці заборонив лікар варити.

— Вона так сильно хора?

— Не вона, а я хорий.

ЧАРОДІЙНІ ЧИСЛА

ЧИСЛА останнього перепису показують **надійне збільшення українських** мешканців цього міста. Вони стають щораз заможнішими і становлять поважний економічний фактор.

Ми раді признати, що з року в рік ця банкова інституція також відчуває їхню щораз більшу економічну вагу. Тисячі а тисячі нових українських **депозиторів** збільшують щорічно наші лісти. Вони знають, що наша дружба є цінною для них завжди.

Чи маєте Ви Щадниче Конто в нас? Чи посилаєте гроші за кордон? Ми допоможемо вам в усіх цих напрямах. Ресурси Менофекчурерс Трост Компанії є величезні, а також її світові звязки.

Для вас можуть бути найвигіднішими оці відділові офіси:

55 Елна Б, ріг 4-тої вулиці.
1513 Перша евнн, ріг 79-тої вулиці.
190 Баври, ріг Спринг вулиці.
111 Ессекс вулиця, недалеко Дилеєн вулиці.

Manufacturers Trust Company

Надвишка $66,000,000 Майно $500,000,000

ПОЗІР! АЛЕНТАВН І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 16-ГО ЛИСТОПАДА (NOV.) 1930 РОКУ

точно в годині 6-тій ввечір почнеться

В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛІ, 803 FRONT STREET, ALLENTOWN, PA.

ВЕЛИКЕ МАНІФЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ

ПРОТИ ЛЯЦЬКИХ ВАРВАРСТВ В ГАЛИЧИНІ.

На вічу будуть промовляти в англійській мові: голова Мюленбергського місцевого каледжу професор д-р Еттінгер і місцевий доктор Д. М. Гаранк, а в українській мові: знаний в Алентавні і околиці Всеч. о. П. Середа і місцевий парох Всеч. о. П. Пелехович.

Кождий, кому не вигасла в серці любов до свого Рідного Краю і Народу, повинен на вічу явитися.

Того самого дня відправиться Служба Божа з долученням просьб на інтенцію тих, котрі жертвують своє майно і наставляють свої груди в обороні Рідного Краю, а по Службі Божій панахида за мучеників, котрі за свободу і волю своє життя віддали.

Передвічний Комітет. 266-7

УВАГА! МАГАНОЙ СИТІ, ПА., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ВЕЛИКЕ УКРАЇНСЬКЕ ВІЧЕ

В ЦІЛИ ЗАПРОТЕСТОВАННЯ ПРОТИ ЗНУЩАНЬ ПОЛЬЩІ НАД УКРАЇНСЬКИМ НАРОДОМ В ГАЛИЧИНІ

:—::—: відбудеться :—::—:

ЗАХОДОМ ВСІХ МІСЦЕВИХ І ДООКОЛИЧНИХ УКРАЇНСЬКИХ ТОВАРИСТВ В МАГАНОЙ СИТІ, ПА.

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 23-ГО ЛИСТОПАДА (NOV.) 1930 РОКУ

в годині 3-тій пополудни.

В ГАЛИ НОРКЕВИЧА (NORK'S HALL (близько Укр. Гр.-Кат. Церкви).

На вічу буде промовляти Д. Галичин і другі бесідники.

Українці з Маганой Ситі, і околиці Шенандо, Фраквіл, Мейзвіл, Гілбертон, Маганой Плейн, Сен. Клер, Майнерсвіл, Нескегонінг, Мекаду, Гейзелтон, Сентралія і Монт Кармел! Прибудьте на се віче громадно. Нехай на нім не бракує ані одного свідомого Українця з сеї околиці. Покажім, що і ми почуваємося частиною великого українського народу і маємо право до життя. Запротестуймо і ми, українські майнери, проти знущань ляцьких над нашими братами. День сей має бути днем іспиту зрілости для нас, що ми є свідомий нарід, а не сліпа, темна і бездушна маса, з котрою ворог може робити, що хоче. 267,71

ЗАПРОШЕННЯ НА

ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ

:—::—: котрий улаштовує :—::—:

КАРПАТО-РУССКИЙ НАРОДНИЙ ХОР
225 EAST 13th ST., NEW YORK, N. Y.

— під дірігентурою —

Професора І. Й. ПАЛАЖІЯ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,
217-219 EAST 6th STREET, NEW YORK, N. Y.

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 16-ГО ЛИСТОПАДА (NOV.) 1930 РОКУ

ПОЧАТОК В ГОДИНІ 7-мій ВВЕЧІР.

БАЗАР! — БАЗАР!

о. ДЖОЗЕФ О'РАЙЛИ, парох, о. ТОМАС В. ВАРД і суддя ВІЛЛІЯМ ДЖ. МекГОВЕРН, предсідатель базарового комітету церкви св. Петра, повідомляють, що все є приготоване до БАЗАРУ.

В ПЯТНИЦЮ ВВЕЧІР, ТО Є 14-го ЛИСТОПАДА

перед базаром, буде велика автомобілева поїздка парохіян, бувших парохіян і прихильників парохії св. Петра. Автомобілі відїдуть від галі на YORK і VAN VORST STS., в год. 7.30 ввечір.

В СУБОТУ ВВЕЧІР, 15-го ЛИСТОПАДА

вітвориться базар походом парохіян до галі, де бувший ґовернор А. Геррі Мур і мейор Френк Гейґ виголосять передбазарові промови. В суботу ввечір також буде поїздка автомобілями. Загальна програма Базару буде проголошена пізніше. 267

КОТРИМ КОРАБЛЕМ І КОЛИ?

ПРИТХАЛИ ДО АМЕРИКИ.

Для кождого се потрібне в отриманню перміту до повороту до Америки чи спровадження жени і дітий, і т. п. Все те вишукую.

Допомагаю в виробленню пашпортів, перміттів і потрібних від до виїзду до краю.

Спродаю шифкарти на найскорші корабелі всіх ліній.

При виїзді даю найліпшу услугу аж до відїзду кораблем.

Спроваджую з краю рідних і рідниці на фарми.

Виробляю всякі правні документи справ маєткових в краю.

Висилаю гроші до краю з гарантією для виплати на послідній почті американськими долярами.

Користайте з моєї довголітної практики у всіх ділах. Звертайтесь письемно або особисто на адресу:

G. KUNASHEVSKY

20 літ під одним і тим самим адресом: **179 East 3rd Street, NEW YORK, N. Y.**

НОВІ КНИЖКИ,

ЯКІ ТІЛЬКИ ЩО ОДЕРЖАНО З КРАЮ, ОПРАВЛЕНІ В ГАРНЕ СИНЄ ПОЛОТНО З ЗОЛОТИМИ ВИТИСКАМИ.

ТРИ КАЗКИ ДІДА ОХРІМА, оповідання, Андрія Чайківського ..... $ 50

ЧЕТВЕРТА ЗАПОВІДЬ, повість з галицького життя, А. Чайківського. Стор. 212 ..... 1.25

ЗА СЕСТРОЮ, оповідання з козацької старини, А. Чайківського 50

НА КАМЧАТКУ, спомин з подорожі, І. Мельника. Стор 217 85

БУРСАК, роман, В. Наріжного. Переклав Вол. Дорошенко. Стор. 251 ..... 1.25

"SVOBODA,"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ВПРОСТ GDYNIA AMERICA LINE

GDYNIA AMERICA LINIA 'E ODINOKA

ПРОСТА ЛІНІЯ МІЖ ДАНЦІГОМ І АМЕРИКОЮ

яка оперує найбільшими, найспішнішими і найвигіднішими кораблями межи НЮ ЙОРКОМ і ДАНЦІГОМ.

Поспішні і вигідні получення залізничі можна дістати з ДАНЦІГУ ДО МІСЦЯ ПРИЗНАЧЕННЯ.

Ціни як найнизчі. Знаменитий харч і обслуга. Орхестра, рухомі образки, ігри і всякого рода инші інтересні забави.

Українці вдячилися з власного досвіду, що оплачується їхати до Рідного Краю нашою ПРОСТОЮ ЛІНІЄЮ без пересідання. Перепроваджуванням і переношенням багажу, умучуючим подорожуванням залізничим і малими кораблями, те все оминете, коли подорожуєте нашою Лінією.

АМЕРИКАНСЬКІ ДОЛЯРИ ДО СОВІТСЬКОГО СОЮЗА

каблем або почтою.

Скора і точна ПЕРЕСИЛКА американських долярів до всіх частей Совітської Республики

ГАРАНТОВАНА

ДОМАГАЙТЕСЯ всегда ПЕРЕСИЛКИ ЧЕРЕЗ ГДИНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКУ ЛІНІЮ

коли шлете гроші.

Голостіться до місцевих агентів або

GDYNIA AMERICA LINE
(Formerly Baltic America Line)
8-10 BRIDGE STREET, NEW YORK, N. Y.

315 SO. DEARBORN STREET, CHICAGO, ILL.
UNION TRUST BUILDING, PITTSBURGH, PA.
110 STATE STREET, BOSTON, MASS.

НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР УКРАЇНСЬКИХ МЕЛЬОДІЙ НА РЕКОРДАХ

BIKTOPA-VICTOR

ВСЕГДА МОЖЕТЕ ДІСТАТИ В УКРАЇНСЬКІМ БАЗАРІ

в Нюарку, Н. Дж.

THE MUSIC YOU WANT
WHEN YOU WANT IT ON

ТУТ ПОДАЄМО СПИС ДЕЯКИХ РЕКОРДІВ:

10" 75 ц.
V-21012 Через річку і З тої гори високої ..... Співає о. М. Марущак
V-21009 Мельник шукає кумів і Красна дівице, колом. — Г. Григорчук і Ко.
V-21007 У чужої жінки, часть 1 і 2 ..... Г. Григорчук і Ко.
V-21013 Весела полька і Козацкий вальс ..... Дмитро Козел і його орхестра
V-21015 На параді, полька, і Гомін весни, вальс ... Дм. Козел і його орхестра
V-21023 До раня, полька і Скорчини Оберок ..... Дм. Козел і його орхестра
V-21031 Українська думка, ч. 1, і Полька Рожкова .....
..... Трембіта Орхестра під пров. В. Гули
V-21035 Козак для молодих і Коломийка любка .....
..... Українська сільська орхестра М. Слободяна з співом
V-21025 Коломийка терноп'ольська і Шнель полька .....
..... Українська сільська орхестра М. Слободяна з співом
V-21026 Старовітська коломийка, співає О. Явний, і Пропив вінці на горівці, співає О. Явний і П. Риклінська .....
..... Українська орхестра Апольського з співом
V-21024 Прийди весно, співає П. Риклінська, і По броду, по броду, полька, співає О. Явний і П. Риклінська .....
..... Українська орхестра Апольського з співом
V-21014 Гуцулка з коломийкою і Аркан .....
..... Українська орхестра Апольського з співом
V-21020 Український Сербін і Гуцулка .....
..... Українська орхестра Апольського з співом
V-21019 Пігнала воли на Буковину, танець і Мама ся злостить, мазурка
..... А. Барна і М. Поточак сільська орхестра
V-21018 Моя пшениця не сходить, танець і В моїм городі, танець .....
..... А. Барна і М. Поточак сільська орхестра
V-21011 Зелена рута, жовтий цвіт і Мила моя ..... Ужгородський Хор
V-21030 Хрестини Івана, часть 1 і 2 ..... Федор Котович і С. Лещак

Хто замовляє більше як 5 рекордів, тому почту оплачуємо самі і в додатку даємо пачку голок до кождої рекорди. Замовлення висилаємо сейчас, обслуга чесна.

J. WYSOCHANSKY
BOOK & MUSIC STORE,
47 BEACON STREET, NEWARK, N. J.
Tel.: MARKET-2 — 4130.

БИЗНЕСМЕНИ З НЮ ЙОРКУ І ОКОЛИЦІ!

Маємо вже готову виставу СТІННИХ КАЛЄНДАРІВ на 1931 рік, котру можете оглядати щодня від години 9 рано до 10 вечір. Таких гарних календарів, так великого вибору і низької ціни ще в Америці не було. Нім замовите для себе стінні календарі оглянете перше нашу виставу, в переконаєтесь про наш великий вибір і низькі ціни. Поблизькі бизнесмени з околиці Ню Йорку нехай пишуть до нас, ми привеземо семпл СТІННИХ КАЛЄНДАРІВ до Вашого штору; подальші пишіть по інформації.

Приходіть або пишіть на адресу: 217—

UKRAINIAN BAZAAR,
170 EAST 4th ST., Betw. 1st and A Avenue, NEW YORK, N. Y

ХОРІ МУШИНИ І ЖЕНЩИНИ.

ВСІ ХРОНІЧНІ НЕДОМАГАННЯ ЛІЧУ

Кровні, Шкірні і Нервові Хороби, Загальне Осаблення, Умову депресію, Завороти, Жолудкові недомагання, Кишкові дороби, Біль Голови, Неврал'ю, Побіль'ю ціні Залози, ВСІ Хронічні Шкалубини, Легких, Бронхіс, Носові і Горляні хороби, Ревматизм, Сліпітика Лумбаго. Мушини і женщини щасливо вчені новою досконалеиою методою. Мій особистий догляд чер з цілий час курації. Мої ціни приступні.

Екзамінація кровні, хемічні тести, X-Рейс.

БЕЗПЛАТНІ ОГЛЯДИНИ І ПОРАДИ

ГОВОРИТЬ ПО УКРАЇНСЬКИ.

СПЕЦІЯЛІСТ DR. ZINS ВІД 25 ЛІТ.
110 EAST 16th STREET, NEW YORK CITY.
межи 4-тою Еавено і Irving Pl.
ГОДИНИ: від 8-тої рано до 8-мої вечер; в неділі від 8-тої рано до 4-тої пов

ДРУКАРНЯ
У. НАРОДНОГО СОЮЗА „СВОБОДА"

виконує старанно, дешево і на час всякі друкарські роботи як:
СТАТУТИ, ПРОГРАМИ І ТІКЕТИ НА КОНЦЕРТИ, ПРЕДСТАВЛЕННЯ, ПІКНІКИ І БАЛІ, ЯК ТАКОЖ КОВЕРТИ І ЛИСТОВ ПАПЕРИ ДЛЯ БРАТСТВ, ТОВАРИСТВ І СЕСТРИЦТВ.

"SVOBODA"
81-83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ВОДЕРВЛИТ, Н. Й.

Збірка на боєвий фонд.

Дня 4. жовтня в горожанськім клюбі відбулася спільна конвенційна вечеря. На поклик о. І. Гундяка зібрано на боєвий фонд 39 долярів і 21 цент.

Гроші вислано до краю через Обєднання.

В. Футулайчук, б. касієр.

БРІДЖПОРТ, КОНН.

Збірка на УВО.

На забаві кількох українських родин у честь Йосифа та Ірини Підлуцьких, членів УНС, гості зібрали на боєвий фонд 10 долярів. Гроші вислано до краю через Обєднання.

ЙОНГСТАВН, О.

Жертва на Рідний Край.

Секретар 140 відділу У. Н. Союза, Т. Нановський зібрав серед членів відділу 11 долярів, а з каси відділу асиновано 10 долярів на допомогу Рідному Краєви. Гроші в сумі 15 долярів відправлено через Обєднання до Рідного Краю на таку ціль: на Рідну Школу 4 дол.; на інвалідів 4 дол.; на сиріт 3 дол.; на УВО 5 долярів; а пять долярів призначено на Сиротинець У. Н. Союза. Жертви зложили такі члени товариства: Г. Тихоневич 2 дол.; Т. Нановський, М. Терлецький, І. Кравець, П. Качмар й І. Лисак по 1 долярови; І. Стриглицький, С. Бацак, І. Рудик, С. Постельник, Г. Страдомський, Д. Репич, В. Радомський і М. Левицький по 50 центів.

М. Терлецький, предс.

ДЕНБУРІ, КОНН.

Жертва на УВО.

Члени Братства св. Миколая вислали до краю через Обєднання 6 дол. і 75 ц. на УВО. Гроші зложили слідуючі члени: Й. Вовк, М. Маркевич, М. Лукашевич й І. Лусик по 1 долярови; Т. Хараш 75 ц.; Д. Іванушка, М. Гузій, С. Сверюк і С. Коник по 50 центів.

М. Маркевич.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На читальню Просвіти в селі Нагірянці.

На читальню „Просвіти" в Нагірянці, повіт Бучач, зложили:

О. Луців $50; Ів. Луців $50.85; К. Мартинюк $50.90; О. Попик $10; Анна Зазуха $5; по $1: Іл. Головчак, Ів. Михайличко, Н. Олексевич, Анна Букста, К. Шпак, Т. Охоцький, Ів. Тураш, Ів. Кітинський, Ів. Скляр, Дм. Ковальчук, Я. Тарас, Ів. Приймак, В. Процак, В. Дроботій, В. Симошин, А. Куцик, М. Близнак; М. Савочка і Ів. Грицишин по 50 ц.; Г. Мельник 25 центів.

Разом зложено $185, які вислано.

Олекса Луців.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На боєву акцію.

На боєву акцію зібрав пром. Михайло Євуш $56.50, які передано до Обєднання.

Жертвували: по $5: М. Євуш, М. Коваль, М. Білецький, В. Білецький, С. Шевчук, Серафина Швець, П. Бурко; В. Люцьків $3; по $2: М. Мекилита, М. Мельник, В. Тарас, Ф. Стоколоса, М. Бовтюх, Джеймс Контемпос (Грек), Джов Мигас (Поляк); по $1: Джов Рот, Сем Морин і Адер Мерін (Жиди), Л. Кузма; Ал Рогей (Німець) 50 ц.

М. Коваль.

ТЕМПСТЕД, Н. Й.

Союзовий відділ старому краєви.

На надзвичайній мітінґу Товариства Запорожська Січ, від 27 У. Н. Союза, який відбувся дня 10. жовтня, рішено вислати делеґата на Конґрес „Обєднання", але делеґат відмовився в самий день Конґресу від поїздки і в той спосіб наш відділ не мав заступника. Це є наука на будуче, щоби добре уважати з вибором делеґатів.

Член Петро Матіїв вніс, щоби перевести збірку на край. Зібрано $54.50 і вислано до Обєднання з таким призначенням: по $20 на УВО і політичних вязнів а $14.50 для інвалідів.

З нашої каси асиґнувало Товариство Укр. Зап. Січ, від 327, $25.

Жертви членів: по $5: П. Матіїв, М. Кажола, І. Гречин; по $2: М. Лесів, М. Баран, П. Максимків; по $1: Л. Залуцький, І. Іванів, М. Керич, Ф. Комар, І. Розточинський, Й. Душенчук, Д. Чопик, Т. Баґрій; Ф. Бойко 50 ц. Разом $54.50.

За Уряд:
Й. Душенчук, М. Керич, І. Гречин.

ВІДОЗВА

до панів професорів і бувших слухачів Української Господарської Академії в Подебрадах (Чехословаччина).

Сенат У. Г. А. в Подебрадах утворив Комісію по впорядкуванню могил студентів із ріжних країн нашої батьківщини, між ними заслужені коло визвольної боротьби. Академія сама не має потрібних засобів для удержання цих могил та й инших, котрі знаходяться поза Подебрадами.

Комісія звертається проте до всіх, які були колись звязані з Академією, щоби добровільними датками піддержали цю акцію пошани для наших померших.

Датки слати на адресу:

Hipolit Hajdowskyj,
Podebrady Iazne, Hotel Central,
C. S. R.

Звіт із акції комісії буде поміщений в українських часописах. Инші часописи просимо передрукувати цю відозву.

Комісія по впорядкуванню могил студентів і персоналу У. Г. А. в Подебрадах.

БАЙКА.

За склянними горами, за чорними лісами, соленими водами є край хороший, богатий, гейби рай. У тім краю богатства, богатства, мід і молоко течуть потоками; куди глянеш і чого забажаєш, все маєш. У тім краю живе народ-автохтон дуже бідний. І чомуж він бідний у богатві? От зараз всі зарепетують: „Бо дурний!" — Ні, ні, не дурний він, а розумний, дуже розумний, аж заразумний і то, бачите, велика надвишка розуму трутила його в нужду. От слухайте: Буває зійдуться розумні голови й ухвалять розумне діло, а тут зараз розумніші від них із своїми розумними головами та давай це розбивати... Це пусте, це дурне, ми краще, ми ліпше зуміємо! А наші голови — що пусті гарбузи! І давай розбивати, давай краще видумувати. І так переходить з діда-прадіда на внуки, на діти і тягнеться до наших часів. А що, гарна моя байка?

М. М.

Пощо ви мені зробили черевики на скрипах?

— А ви що хотіли, пані, за 5 долярів зробити вам черевики з ґрамофону?

Доктор: „Ви, пане, маєте боляк в горлі... Але то нічого, тим я не журуся.

Хорий: „І я би не журився, як би ви, пане доктор, мали боляк той в горлі.

ПРІВНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ ВАСИЛЯ (ВІЛЯМ) НИЧАЙ, два місяці тому перебував у Sugar Loof, Pa. R. F. D. Luzern Conty. Хтоб знав його адресу прошу написати до: 265-7

NICHOLAS BAŃAK,
991 — 2nd Ave., Astoria, L. I., N. Y.

ПОШУКУЮ в дуже важній справі Леона Фіґля, родом з Відобрянки, повіт Пілгаші. В 1913 р. замешкав в Scranton, Pa., а відтак переніся до Binghamton, N. Y. Хтоб про нього знав, або він сам, нехай зголоситься до: 267-9

P. H., c/o SVOBODA,
P. O. Box 346, Jersey City, N. J.

УКРАЇНЦІ. Отсим повідомляю своїх кривичів в Ню Йорку, що мою першорядну гроссерію під ч. 159 Ist 2-га улиця. Нашо хотіли Вам по чужина, коли все купите свіже і чисте у свого. Заходіть, переконайтесь. З поважанням: 267-8

W. LESCHUK,
159 East 2nd St., New York, N. Y.

НА ПРОДАЖ БУЧЕРНЯ І ДЕЛІКАТЕСЕН ШТОР,

бизнес вироблений і в добрій дїльниці. Продається з причини хвороби у фамілії. Голоситись під ч. 22 ST. PAUL'S AVE., JERSEY CITY, N. J. 266-7

ВЕЛИКИЙ ІМПОРТОВЕЦЬ

дає вам знаменту спромогу вітворити свій власний бизнес. Можливість неограничена. Нема компетенції.

LA ROMANCE IMPORT CO.,
563 Broadway, New York, N. Y.

НОВА ПРОПОЗИЦІЯ СОРОЧОК —

Не треба гроший ні знання. Комісове згори. Зразки даром. Madisch Products, 562 Broadway, New York City.

ГИЗНИЦЯ С. ОЛЬШАНСЬКОЇ

67 RIVERSIDE DRIVE,
NEW YORK, N. Y.
7th Avenue Subway до 79 улиці.
Tel. Endicott 1618.

Виробляє Ризи, Хоругви, Плащаниці, Фляги українські і американські по фабричних цінах. Також маю на складі Чаші, Хрести ручні, процесіональні Дискарі і другі. 267-

КУПНО І ЗАМІНА

Можете замінити свою фарму за 16-фамілійний дім зі сторами в Нюарку, Н. Дж., або свої лоти за малий дім в Ровей, Н. Дж. Маємо на продаж і в заміну лоти від $150 і доми від $4,950 і вище. Пишіть по дальші інформації до: 254-78

SLAVONIAN LAND CO.,
206 Broadway, Room 430,
NEW YORK CITY.

ФАРМИ. Маю великий вибір фарм в в стейті New Jersey на заміну за містові проперти і також за готівку. Єсли Ваші проперти знаходяться недалеко Jersey City, Elizabeth або New York, так я можу їх Вам виміняти за фарму недалеко, але яких від 25 до 45 миль від Jersey City. Фарми знаходяться в околицях Freehold, Hightstown, Flemington і Somerville, N. J. Майже всі є зі стаком а декотрі без стаку. Богато фарм маю де є вся вигода як електрика, горяча вода, ванна і водний печ до огрівання. В тих околицях є землі найлучшого рода і при цементових дорогах.

WALTER KOSTETSKI,
11 Gifford Ave., Jersey City, N. J.
Telephone: Bergen 3-9228.

PROBAK BLADES
make your DOUBLE-EDGE RAZOR (old or new model) a BETTER RAZOR or your money back! Guaranteed by PROBAK CORPORATION
Makers of Auto Strop Safety Razor Co., Inc. N.Y.C.
1 pkg. for 50

Phone: Brunswick 7167.

АДВОКАТ
Б. ПЕЛЕХОВИЧ
2300 WEST CHICAGO AVE.,
CHICAGO, ILL.

Практикує у всіх судах, займається переглядженням абстрактів; виготовляє контракти купна і продажі, перепроваджує спадкові справи; полагоджує старокраєві, патентові і прочі справи. 191—

ПАТЕНТИ

BRYANT AND LOWRY
Registered Patent Attorneys,
310 VICTOR BUILDING,
WASHINGTON, D. C.

Пишіть по Описи і Шкіци та гарно ілюстрований Патентову Книжку. Обі висилаємо, на жадание, даром. Напишіть також над яким винаходом працюєте тепер і пришліть нам шкіц і опис до переглянення, щоб забезпечити ваші права сейчас.

Найбільші признання, умірковані ціни, скора обслуга, понад 25 літ практики. На ваші запити відповідаємо даром.

Нестравність спричиняє слабі органи.

Нестравність відбирає тисячам мущин і жінок здоровля, силу й енерґію, спричиняє запір, біль голови, подразнення нирок або міхура, болі нервів і мускулів, утрату ваги й загальне ослаблення.

Беріть Нуга-Тон лише кілька днів а будете здивовані, як ваше здоровля поправиться. Нуга-Тон уцільняє тіло від ослаблюючих отруїв. Воно настроює й зміцняє органи й функції. Ваш апетит буде ліпшим, клопоти травлення зникнуть і ви будете чутися новою особою.

Ви можете купити Нуга-Тон в кожній аптиці. Єсли ваш аптикар немає його, то попросіть, щоби спровадив трохи для вас від свого гуртовщика.

ПОКОНАНО РЕВМАТИЗМ

Нові і Уліпшені Gold Medal Haarlem Oil Капсульки усувають болі і терпіння, спричинені недомаганнями Нирок, Печінки і Міхура. Це не є якесь новітнє медичне відкриття, але відоме поверх 200 літ лікарство на ріжні недомагання. Його приємно брати. В кожній аптиці, в трьох величинах. Дивіться за назвою "Gold Medal" на кожнім пуделку.

NEW AND IMPROVED GOLD MEDAL HAARLEM OIL CAPSULES

Feen-a-mint
The Laxative You Chew Like Gum
No Taste But the Mint
At Druggists—15c, 25c

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ДОЛЯРИ

посилаємо по значно зниженій ціні ПОСПІШНО і ТЕЛЕҐРАФІЧНО і виплачуємо на послідній почті в краю.

ШИФКАРТИ продаємо на всі лінії та виготовляємо всі потрібні до подорожі документи.

АТЕСТАЦІЯ нотаріальних документів та полагоджання СТАРОКРАЄВИХ СПРАВ. Контракти, повновласти, афідевіти, пашпорти та пермити.

Продаємо ДОМИ, ФАРМИ, ЛОТИ та ріжні бизнеси по дуже приступних цінах.

ВИШУКУЄМО назви кораблів і день прибуття до Америки.

Голостіться у всіх справах до нашого НОТАРИЯЛЬНОГО БЮРА по совісні поради та ретельну обслугу.

S. KOWBASNIUK
277 E. 10th STREET (між 1-ою і Еавено А), NEW YORK, N. Y.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ МІСТА НЮ ЙОРКУ І ОКЛИЦІ! ПОЗІР! КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ! — СВІЙ ДО СВОГО!

ГРИГОРІЙ КОВЕРДОВИЧ, FURRIER
довголітний практик зі старого краю і в Америці.
98 ST. MARK'S PL. (E. 8. St., між 1. Еавно і Еавно А), NEW YORK, N. Y.

Роблені мною кожухи є по дуже умірковаиій ціні. Крім цього стараннно виконуєм, так, як вимагає новітня пора.

Рішуч перероблюю старі кожухи на нові, модерні; фарбую на ріжні кольори, які хто хоче й любить, — і маю на складі готові до продажі від 100 долл. і більше.

Ласкаві замовлення прошу слати на повищу адресу. 211—

ТІННІ КАЛЄНДАРІ

на 1931 рік

З НАГОДИ 10-ЛІТНЬОЇ РІЧНИЦІ маємо спеціальну оферту на цей сезон. 30% дешевше від инших фірм. 100 КАЛЄНДАРІВ ЛИШ 3.75 і 5.00. Великий вибір іностранних рідинних почтівок 100 за $2.00.

Пересилку оплачуємо самі. Великий ілюстрований катальоґ висилаємо даром. Пишіть на адресу:

KULYNITCH PRINTING CO.
418 E. 9th Street, New York N. Y.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРҐ І АКУШЕР
153 Avenue B,
New York, N. Y.
(между 9. і 10. улиця)
Tel.: ALGONQUIN 8625
Урядові години: рано 11, вечір від 6 до 8, від 12 до 1-ної впо... після умови

ДОКТОР МЕДИЦИНИ
БОГДАН БОГДАСАРОВ
Лічить кровні і другі недуги
200 Second Ave. (bet. ... St.)
New York, N. Y.
Години: 11—1; 5—8 ...
Телефон Алгонкін ...

Dr. SIMON BLOOM
Спеціяліст по ушей, носа і горла.
1930 SHERIDAN AVE., NEW YORK
Near Mt. Eden Avenue
Години офісові: 9—11 рано.
Телефон: Davenport 0697
83 EAST 7th ST., NEW YORK, N. Y.
Години офісові: 1-2 попол. ...
Телефон: Orchard 2935

DR. M. SMITH
переніс свій офіс під ч. 9 LIVINGSTON PLACE, NEW YORK CITY
pir 16th Street (ч. 318 East) напроти нового шпиталю межи 1st Ave. і Stuyvesant Park
Telephone: Stuyvesant 5760

Dr. Benjamin Stich
з під ч.
245 East 17th Street,
New York, N. Y.
Телефон: STUYVESANT 5710
повідомляє своїх українських пацієнтів, старих і нових, що він робить діягнози, включаючи ... „екс", внутрішних ... тіла. Урядові години: від 11. до 1-ої і від 5 до ... вечір, або відповідно ... умови.

АКУШЕРКА Й ДОКТОР ПОРАДИ І ПОМІЧ.
B. E. SMALL, SHMULENSON,
Neptune House, 3001 W. 29th St. cor. Surf Ave., Apt. 4-A, Coney Island, N. Y. Tel. Mayflower 4118

БИЗНЕСА як бучерні, ґросери, ... ставприти ... стації на головних дорогах ... спродаж по умірковаиих цінах ... котрі на заміну за проперти.
WALTER KOSTETSKI.
11 Gifford Ave., Jersey City, N. J.
Telephone: Bergen 3-9228.

ПЕРШИЙ УКР. ПОГРЕБОВИЙ ЗАКЛАД В НЮЙОРКУ І НА ОКОЛИЦЯХ
Ми робимо гарні похорони
ПО $150

Без ріжниці як далеко позаміскости, кличте нас:
Офіс: 485 AVON AVENUE.
Phone: Terrace 8882, або Waverly 1636, Newark, N. J.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET,
NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568

СТЕФАН І. ЄВУСЯК
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга чесна і дешева.
Достарчується автомобілі на весілля, хрестини і другі оказії. Удаваймесь до свого!
ОФІСИ:
77 Morris St., Jersey City, N.J.
Tel. Montgomery 1745
34 E. 25th St., Bayonne, N. J.
Telephone 540